

Fietsend achterop

Fietsen verliest terrein op andere vervoerwijzen. Het aandeel van de fiets in de vervoersprestatie is sinds het begin van de jaren negentig licht gedaald van acht procent naar zeven procent. In totaal overbruggen we in 2001 13,1 miljard kilometer op de fiets.

In 2001 gebruikten we de fiets voor een kwart van onze verplaatsingen. Dagelijks zaten we iets meer dan tien minuten op de fiets en legden we een afstand van tweeënhalve kilometer af. De gemiddelde fietssnelheid ligt rond 12 km per uur. Mannen tussen 25 jaar en 55 jaar fietsen sneller dan hun vrouwelijke leeftijdgenoten. Zij halen een gemiddelde snelheid van 14 km per uur, vrouwen zijn ongeveer 2 km per uur langzamer.

Vervoersprestatie

Sinds het begin van de jaren negentig daalt het percentage dat we fietsend afleggen ten opzichte van het totaal aantal kilometers dat we overbruggen. Het aandeel fietskilometers in de totale vervoersprestatie is sinds 1990 gedaald van bijna acht procent naar zeven procent (2001). Ter vergelijking: dankzij een toename van het aantal spoorkilometers van 12,3 miljard in 1991 tot 15,5 miljard in 2001 is het aandeel van de trein in de totale vervoersprestatie toegenomen van 7,2 procent naar 8,3 procent.

Fietsland

Een vlak land als Nederland is uitermate geschikt voor de fiets. Over het algemeen gebruiken we de fiets het meest om naar school te gaan of om te gaan winkelen. Het doel waarvoor het vaakst op de fiets wordt gestapt verschilt per leeftijd. De allerkleinsten treffen we meestal aan achterop de fiets, zij gaan mee met hun ouders of begeleiders.

Jongeren van 6 tot 16 jaar gebruiken de fiets vooral om naar school te gaan. Ruim de helft van hun fietsverplaatsingen heeft dit doel. Ook voor de 16- tot 18-jarigen is op weg naar het onderwijs nog het belangrijkste verplaatsingsmotief. Werken is het hoofdmotief van de fietsverplaatsingen voor 18- tot 30-jarigen. Van de keren dat ze de fiets gebruiken, is het één op de drie maal om van of naar het werk te fietsen. Voor 30- tot 45 jarigen vormen werken, boodschappen doen en 'overige' motieven zoals het halen en brengen van personen de drie belangrijkste motieven voor een fietsverplaatsing.

Winkelen en woon-werkverkeer zijn de belangrijkste redenen

voor 45- tot 60-jarigen voor het gebruik van de fiets. Vanaf ons zestigste levensjaar is vooral winkelen de reden waarom we de fiets gebruiken: één op de tweemaal dat 60-plussers de fiets pakken, is dat voor het doen van boodschappen.

Autobeschikbaarheid

Ruim 83 procent van de bevolking bezit minstens één fiets. In veel huishoudens is zowel een fiets als een auto beschikbaar. Het gebruik van de fiets varieert naar de mate waarin we over een auto kunnen beschikken. Voor gezinsleden van 18 jaar of ouder voor wie een auto beschikbaar is omdat zij zowel rijbevoegd als autobezitter zijn, is de auto ook het meest gebruikte vervoermiddel. Voor mensen die niet over een auto kunnen beschikken omdat zij geen rijbewijs hebben of er geen auto aanwezig is in het huishouden, is de fiets het meest gebruikte vervoermiddel. Meer dan een derde van al hun verplaatsingen doen zij op de fiets.

Gezinsleden die niet over een auto beschikken, fietsen bijna 1,8-maal zoveel als gezinsleden die wel over een auto kunnen beschikken. Het meest fietsen gezinsleden voor wie soms een auto beschikbaar is. Deze gezinsleden maken ongeveer tien procent meer fietsverplaatsingen dan gezinsleden voor wie geen auto beschikbaar is. De laatsten stappen vaker in trein, bus, tram of metro en gaan vaker lopen.

Voor jongeren onder 18 jaar die nog geen auto mogen besturen, is fietsen het alternatief bij uitstek. Het meest fietsen scholieren van 12 tot 18 jaar. Zij gebruiken de fiets voor meer dan de helft van al hun verplaatsingen. Jongere jongens en meisjes fietsen weliswaar ook vaker dan gemiddeld maar hun aantal fietsverplaatsingen is maar de helft van die van de 12- tot 18-jarigen. Vier van de tien keer dat deze jongeren zich verplaatsen, zitten ze bij hun ouders of begeleiders in de auto.

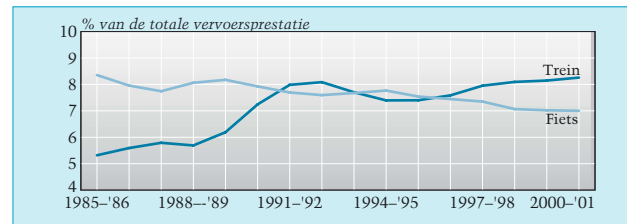
Het jaar door

Ondanks het grillige klimaat fietsen we het hele jaar door, maar het meest in de maanden mei, juni en oktober. In juli en augustus zijn de meeste mensen op vakantie. Het fietsen neemt dan af in vergelijking met mei en juni. Het fietsgebruik blijft in juli en augustus relatief hoog omdat de 'thuisblijvers' dan bijna 1,7-maal zoveel fietstochten maken als gemiddeld door het jaar. Het aantal kilometers dat ze toerend afleggen is ongeveer 2,3-maal zoveel. We overbruggen in juli en augustus zelfs veertig procent meer kilometers met toeren dan in de maanden mei en juni waarin het meest wordt gefietst.

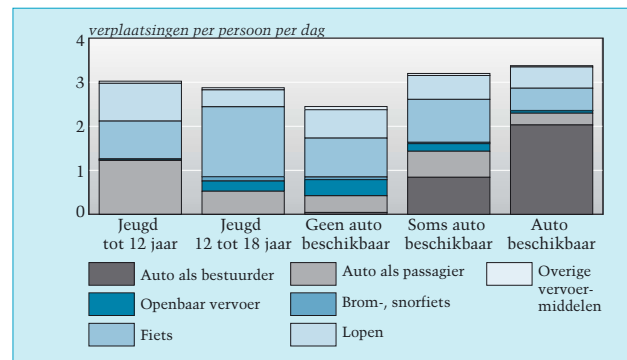
Een seizoenpatroon treedt vooral op bij het gebruik van de fiets voor het plezier. Het aantal werk- en winkelreizen met de fiets blijft vrijwel het hele jaar door onveranderd. Met uitzondering van de vakantieperiodes is het gebruik van de fiets voor het volgen van onderwijs het jaar door ook vrij constant.

Hermine Molnár

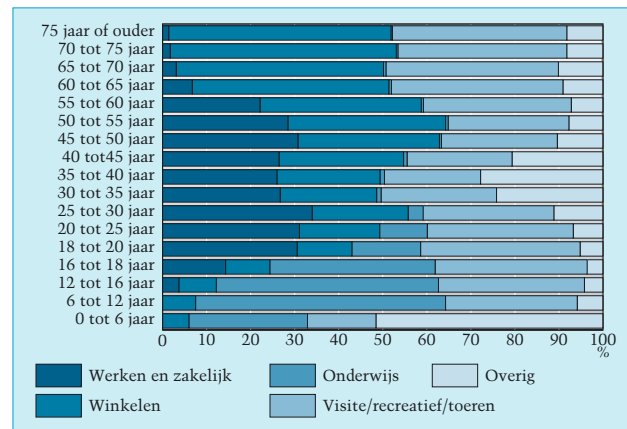
Aandeel fiets en trein in de vervoersprestatie 1985-2001

Gebruik vervoermiddel naar autobeschikbaarheid, 2001

Fietsverplaatsingen, 2001

Afgelegde afstand op de fiets per dag, 2001

